

Opracowanie

„Weryfikacja ekoinnowacyjności – podstawy i założenia z uwzględnieniem metod benchmarkingu”

**Autor:
Przemysław Jura**

Warszawa, grudzień 2007

1. Benchmarking

Benchmarking jest to badanie porównawcze lub analiza porównawcza, które polega na porównywaniu procesów i praktyk stosowanych przez własne przedsiębiorstwo ze stosowanymi w przedsiębiorstwach uważanych za najlepsze w analizowanej dziedzinie. Wynik takiej analizy służy jako podstawa doskonalenia procesów biznesowych.

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie strategii przeprowadzenia badań benchmarkingowych w ramach Strategicznej Agendy Badawczej sieci środowiskowej ENVITECH-Net Polskiej Platformy Technologicznej Środowiska w zakresie wstępnej weryfikacji barier we wprowadzaniu innowacyjnych technologii środowiskowych na rynek oraz identyfikacji korzyści, jakie przynoszą one poszczególnym przedsiębiorstwom stosujących innowacyjne technologie środowiskowe.

Do typowych faz procesu benchmarkingu zaliczamy następujące etapy badawcze:

- wybór zagadnień do porównania;
- opracowanie planu analizy i wybór metod gromadzenia danych;
- określenie podmiotów – wzorców;
- zbieranie danych;
- porównanie danych, analiza, przygotowanie zaleceń;
- opracowanie planu wprowadzenia zmian;
- wprowadzenie zmian;
- uhonorowanie prac;
- powtórzenie tego procesu po uwzględnieniu zmian.

Wyróżnić możemy kilka rodzajów benchmarkingu, co uzależnione jest od tego, z kim będą prowadzone działania porównawcze. W ramach tworzenia Strategicznej Agendy Badawczej sieci środowiskowej ENVITECH-Net Polskiej Platformy Technologicznej Środowiska możemy mieć do czynienia z:

- **benchmarkingiem funkcjonalnym** - porównywaniu się z przedsiębiorstwem z podobnej branży,
- **benchmarkingiem ogólnym** - analizie poddawana będzie firma z zupełnie innej branży,
- **benchmarkingiem współzawodniczym** - z konkurencją,
- **benchmarkingiem wewnętrznym** – porównanie różnych struktur we własnym przedsiębiorstwie.

2. Innowacyjność

Innowacja to prace związane z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania, a także przygotowaniem do sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów i usług (oferty) przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo innego wykorzystania w praktyce. (Definicja wg wytycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.)

W współczesnej gospodarce innowacje stanowią jeden z głównych czynników determinujących i napędzających rozwój społeczno-ekonomiczny. Innowacyjność ma w istotnym stopniu wpływ na stabilny rozwój krajów i regionów oraz kluczową determinantę konkurencyjności, wydajności jak również postępu. Wdrażanie innowacji stymuluje osiąganie celów ekonomicznych, stanowi siłę napędową podnoszenia standardów życia oraz pozwala zmierzyć się z wyzwaniami globalnymi.

Charakter innowacyjności oraz jej wpływ na gospodarkę był przedmiotem licznych badań, z których wynika, iż stanowi ona decydujący czynnik konkurencyjności przedsiębiorstw.¹ Na pozycję konkurencyjną przedsiębiorstwa oraz zdolność do jej utrzymania wpływa w znacznym stopniu tempo i zakres generowania i wprowadzania innowacyjnych rozwiązań.

W krajach rozwiniętych do głównych czynników napędzających innowacje zaliczane są zmiany technologiczne. Rozwijanie i komercjalizacja nowych technologii w istotny sposób przyczynia się do tworzenia bogactwa i dobrobytu społeczeństw.

Technologie stanowią siłę napędową rozwoju ekonomicznego poprzez:

- tworzenie miejsc pracy (w tym w nowych gałęziach przemysłu),
- rozwijanie eksportu zaawansowanych technologicznie produktów,
- oraz zwiększanie wydajności procesów produkcyjnych.

Zaawansowane rozwiązania technologiczne znajdują zastosowanie w przemysłach tradycyjnych oraz życiu codziennym nas wszystkich. Niezwykle istotna jest zdolność do szybkiego wdrażania wyników prac badawczo-rozwojowych i nowych technologii z uwagi na krótki cykl życia produktów we współczesnej gospodarce.

Praktyka rozwoju systemów innowacyjnych wskazuje, iż o innowacyjności firm decyduje także otoczenie, w którym one funkcjonują. W tym zakresie istotna jest dostępność do wyspecjalizowanych usług, instytucji (w tym badawczo-rozwojowych oraz doradczych) i zasobów (głównie kapitału ludzkiego).

¹ - Kondratiuk-Nierodzińska M., Innowacje produktowe a konkurencyjność firmy, Uniwersytet w Białymstoku, 2002.

- Kondratiuk-Nierodzińska M., Innowacyjność przedsiębiorstw w kontekście ich konkurencyjności (w oparciu o dane z GUS oraz CIS), w: Grodziszewski B., Haffer M., Stankiewicz M.J. "Przedsiębiorstwo na przełomie wieków", Uniwersytet im. M.Kopernika, 2001.

- Knap-Stefaniuk A., Innowacje a konkurencyjność przedsiębiorstw, <http://www.wsz-pou.edu.pl>

3. Weryfikacja innowacyjności

Weryfikacja innowacyjności danego rozwiązania technologicznego jest procesem złożonym i wymaga zaangażowania dwojakiego rodzaju ekspertów:

- ekspertów branżowych z danej dziedziny nauki lub/i gospodarki;
- ekspertów ds. innowacyjności (posiadających doświadczenie w analizowaniu innowacyjnych rozwiązań technologicznych oraz uczestniczenia w procesie ich komercjalizacji).

Istotnym aspektem weryfikacji innowacyjności, na który należy położyć szczególny nacisk, jest kwestia możliwości zastosowania w gospodarce danych rozwiązań technologicznych ubiegających się o miano innowacyjnych.

Weryfikację innowacyjności można zaprojektować w następujących etapach:

1. Wnikliwa analiza danego rozwiązania technologicznego;
2. Ustalenie własności rozwiązania technologicznego (dodatkowo ewentualne badanie czystości patentowej);
3. Analiza specyfiki i dostępności zbliżonych przedsięwzięć innowacyjnych (w skali regionu, kraju, UE lub globalnej);
4. Badanie przewagi rozwiązania technologicznego nad istniejącą praktyką,
5. Ustalenie rodzaju innowacji;
6. Zbadanie oddziaływania rozwiązania technologicznego w ujęciu mikroekonomicznym (na przedsiębiorstwo) oraz w ujęciu makroekonomicznym (na branżę, oraz rozwoju społeczno-gospodarczego kraju);
7. Szacowanie priorytetowości rozwoju i wdrożeń badanego rozwiązania technologicznego;
8. Analiza potencjału wdrożeniowego;
9. Uzyskanie opinii eksperta branżowego;
10. Uzyskanie opinii eksperta ds. innowacji;

Poprawna realizacja powyższych punktów pozwoli ustalić innowacyjny charakter danego rozwiązania technologicznego, a co za tym idzie dokonać podziału na technologie innowacyjne i nieinnowacyjne.

4. Zakres projektowanych badań

W celu przeprowadzenia szczegółowej analizy wstępnej weryfikacji barier we wprowadzaniu innowacyjnych technologii środowiskowych na rynek oraz identyfikacji ich korzyści, należy podjąć następujące kroki:

- definicja i analiza innowacji środowiskowych;
- określenia stopnia zastosowania innowacyjnych technologii środowiskowej w Polsce;
- określenie stopnia dotychczas wprowadzonych innowacji środowiskowych w Polsce w zakresie następujących kierunków technologicznych:
 - gospodarka wodno-ściekowa;
 - ochrona powietrza;
 - gospodarka odpadami;
 - ochrona gleb.
- określenie źródeł finansowania innowacji środowiskowych;
- analiza aktów prawnych w celu przedstawienia barier regulacyjnych;
- przeprowadzenie czynności porównawczych aktów prawnych krajowych i zagranicznych dotyczących wdrażania i finansowania innowacyjnych technologii środowiskowych;
- określenie walorów stosowania innowacyjnych technologii środowiskowych na podstawie informacji pozyskanych od przedsiębiorstw, które zrealizowały u siebie tego rodzaju inwestycje;
- określenie wpływu innowacyjnych technologii na przedsiębiorstwo na podstawie informacji pozyskanych od firm, które zrealizowały u siebie tego rodzaju inwestycje;
- określenie pozycji konkurencyjności przedsiębiorstwa przed i po zastosowaniu innowacyjnych technologii;
- określenie źródeł finansowania innowacyjnych technologii środowiskowych oraz barier w dostępie do kapitału na realizację inwestycji innowacyjnych technologicznych.